

Helena Wiórkiewicz

Kolekcja LEOPOLIS Muzeum Niepodległości w Warszawie

Niepodległość i Pamięć 1/1, 199-202

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Helena Wiórkiewicz

Kolekcja LEOPOLIS

Muzeum Niepodległości w Warszawie

Informacja o działalności w 1993 roku

W odpowiedzi na inicjatywę Towarzystwa Miłośników Lwowa Oddział Stołeczny w Warszawie Dyrektor Muzeum Niepodległości w Warszawie Zarządzeniem Nr 22 z dnia 18 grudnia 1992 r. powołał KOLEKCJĘ LEOPOLIS.

8 stycznia 1993 r. na spotkaniu przedstawicieli Towarzystwa Miłośników Lwowa Oddział Stołeczny oraz przedstawicieli Muzeum Niepodległości powołano 18-osobową **RADĘ** i przyjęto Regulamin **RADY KOLEKCJI LEOPOLIS MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI W WARSZAWIE**. Przewodniczącym Rady wybrano Jerzego Janickiego, zaś Kuratorami Kolekcji zostali wybrani: doc. Ryszard Brykowski, dr Aleksandra Garlicka i dr Tadeusz Rudkowski.

Ulotka informacyjna o powstaniu **KOLEKCJI LEOPOLIS** została wysłana w marcu do 70 oddziałów i klubów miłośników Lwowa w całej Polsce; w lipcu - do 10 różnych organizacji i redakcji czasopism w Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych; w październiku - 100 ulotek rozkolportowano wśród uczestników sesji w Centralnej Bibliotece Wojskowej w Warszawie w 75 rocznicę obrony Lwowa.

5 maja 1993 r. została otwarta w Muzeum Niepodległości wystawa inauguracyjna działalność **KOLEKCJI LEOPOLIS** pt. "**LWOWSKIE CYMELIA**", ze zbiorów Jerzego Janickiego, Witolda Szolgini i Janusza Wasylkowskiego. Na wystawę, po wstępnych kwalifikacjach, wypożyczono 830 różnych obiektów; prezentowanych było około 600 eksponatów. Ekspozycja trwała do 15 czerwca. Podczas jej trwania zorganizowano trzy imprezy:

8-9.V.: "Warszawski Weekend ze Lwowem"; spotkanie z Michałem Osiadaczem i piosenką lwowską, połączone ze zwiedzaniem wystawy i projekcją filmów o Lwowie;

18.V.: "Gawęda o Lwowie" - spotkanie z Witoldem Szolginią i Januszem Wasylkowskim;

15.VI.: na zakończenie wystawy - spotkanie z Jerzym Janickim "Od Lwowa do Warszawy".

Przez ostatni tydzień trwania ekspozycji dodatkowo zorganizowano pokaz ciekawszych darów dla **KOLEKCJI LEOPOLIS** przekazanych Muzeum Niepodległości; zaprezentowano 65 eksponatów.

Wystawie towarzyszył film o Lwowie zrealizowany przez wiedeńską ORF. Wydano informator, zawierający teksty Panów: J. Janickiego, W. Szolgini i J. Wasylkowskiego. Wytypowane do wydania stare pocztówki lwowskie ukazały się drukiem dopiero pod koniec 1993 r.

W okresie od maja do końca 1993 r. pozyskaliśmy łącznie około 700 różnych obiektów dla KOLEKCJI LEOPOLIS, z czego około 650 pozycji to dary od 15 ofiarodawców, zaś pozostałe około 50 - to zakupy dokonane przez Muzeum Niepodległości.

DARY DLA KOLEKCJI LEOPOLIS:

Przekaz Witolda Szolginia z Warszawy obejmuje 235 jednostek. Tematycznie można wyróżnić materiały dotyczące zespołu Wesołej Lwowskiej Fali z lat 1934-1939, a potem od połowy listopada 1939 do 1945 r. zespołu działającego pod nazwą Polowej Czołówki Teatralnej Wojska Polskiego Nr 1, najpierw w Rumunii, potem Francji i Anglii. Ta grupa tematyczna zawiera 66 fotografii, w tym kilkanaście oryginalnych, nawet z dedykacjami; 29 dokumentów - tu cenne programy, afisze, oryginalne zaproszenia; również 23 pozycje dotyczące działalności Henryka Vogelfängera "Tońka", w tym jego legitymacje, wizytówka, dyplomy odznaczeń.

Wśród dokumentów różnych - łącznie 51 egz. - notujemy interesujące blankiety i rachunki różnych firm lwowskich, blankiety organizacji oświatowych, indeksy studentów wyższych uczelni lwowskich, obligacje finansowe.

Cennym eksponatem jest beret wojskowy Henryka Vogelfängera "Tońka", z gwiazdką przypiętą przez gen. Stanisława Maczka.

Pan Witold Szolginia przekazał też 57 odbitek grafiki jego autorstwa, zatytułowanej: Lwów, typy lwowskie, ekslibrisy. Także opracował znak graficzny dla KOLEKCJI LEOPOLIS.

Przekaz Ewy Jęczalik z Wrocławia, dostarczony przez dr Tadeusza Rudkowskiego, obejmuje 210 pozycji cennych materiałów dotyczących nauki i pracy zawodowej jej Ojca Klemensa Aleksandra Jęczalika /1894-1946/, absolwenta i asystenta I Katedry Miernictwa Politechniki Lwowskiej, kierownika budowy Miejskich Zakładów Elektrycznych we Lwowie. Wśród otrzymanych obiektów bardzo interesujące są: indeksy, legitymacje, fotografie z lat studiów, materiały ilustrujące budowę Miejskich Zakładów Elektrycznych oraz 29 map szczegółowych różnych powiatów Małopolski Południowo-Wschodniej z naniesionymi planami elektryfikacji; także interesujący plan Lwowa i okolic.

Przekaz Barbary Mocek z Klimowiczów z Bytomia zawiera 86 cennych dokumentów i fotografii związanych głównie z rodziną Klimowiczów we Lwowie. Wyjątkowo wartościowe są oryginalne fotografie szkolne /tableau/ z XIX i XX wieku, kilkanaście świadectw szkolnych, laurka z powinszowaniem imieninowym dla kupca Karola Klimowicza z 1868 r.

Doc. dr hab. Artur Leinwand z Warszawy ofiarował 6 pozycji, w tym cenne 2 medale wydane w 1988 i 1989 r. w 70 rocznicę obrony Lwowa 1918-1988 oraz 50 rocznicę III obrony Lwowa przeciwko najeźdźcom; medale wydano konspiracyjnie.

Stanisław Ożóg z Warszawy przekazał 7 różnych dokumentów, głównie o Związku Miast w Małopolsce Wschodniej.

Władysława Lesnobrodzka-Włoczewska z Warszawy ofiarowała 9 różnych pozycji, w tym cenne fotografie studentów Politechniki Lwowskiej.

Leszek Fabrycki z Warszawy przekazał cenne wydawnictwo Stanisława Wasylewskiego: "Lwów", Jeruzolima 1944.

Krzysztof Lubziński z Dębicy przekazał 2 plany budowlano-sytuacyjne domów we Lwowie, wykonanych przez Leona Bordona /przed 1930 r./.

Zofia Rysiówna-Hanuszkiewicz ofiarowała pamiątkę rodzinną - but przestrzelony pod Lwowem w listopadzie 1918 r. należący do jej brata Władysława Rysia /1901-1971/.

Janusz Wasylkowski z Warszawy przekazał wydawnictwa:

- "Rocznik Lwowski": 1991, 1992

- J. Wasylkowski: *Obyś żył w ciekawych czasach*.

- *Antologia lwowskiej ulicy*, ułożył J. Wasylkowski.

- *Nie ma jak Lwów. Śpiewnik lwowski do 1939 r.* Wybór i oprac. J. Wasylkowski.

Wanda Straszynska, z domu Rysiówna, z Warszawy - 6 obiektów różnych, w tym 2 fotografie Władysława Rysia /1901-1971/ wraz z jego życiorysem, 1 pocztówkę II i III Pułku Legionów Polskich oraz 3 listy.

Irena Szenderowicz z Wielkiej Brytanii przekazała 3 obiekty dotyczące Władysława Szenderowicza, znanego lwowskiego dziennikarza.

Podczas dorocznego zebrania Rady KOLEKCJI LEOPOLIS w dniu 13 grudnia 1993 r. miały miejsce następujące przekazy eksponatów:

Witold Szolginia ofiarował 69 dokumentów życia społecznego m.in. recepty lekarskie i opakowania aptek lwowskich, książeczki oszczędnościowe Miejskiej Kasy Komunalnej i Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie, świadectwa szkolne, różne legitymacje, koperty i inne druki różnych zakładów i firm lwowskich /w tym sporo dotyczących zakładów fotograficznych we Lwowie/, różne dokumenty firmy cukierniczej Zalewskiego /w tym nekrolog Ludwika Zalewskiego zmarłego 17 lutego 1940 r. we Lwowie/.

Marian Garlicki ofiarował 3 podręczniki z zakresu prawa wydane we Lwowie oraz zaproszenie na bal prawników Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie w dniu 21 stycznia 1937 r.

Magdalena Bajer przekazała /nadesłany jej przez Danutę Pisiewicz z Zabrze/ indeks Ludwika Iwanickiego, studenta Wydziału Filologicznego uniwersytetu Lwowskiego z lat 1902-1906, z podpisami wielu słynnych naukowców-wykładowców, m.in. Benedykta Dybowskiego.

Artur Leinwand przekazał dwa dokumenty: polski paszport z 1938 r. oraz dowód osobisty wystawiony w Winnikach w 1934 r.

Stanisław Sławomir Niciejka ofiarował książkę: *Tadeusz Jordan Rozwadowski Generał broni*, Katowice 1993.

ZAKUPY DLA KOLEKCJI LEOPOLIS dokonało Muzeum Niepodległości (łącznie około 50 pozycji) w tym: litografia z wizerunkiem Teofila Wiśniowskiego /1806-1847/, straconego we Lwowie; dyplom strzelca Zygmunta Piklakiewicza za obronę Lwowa i Kresów Wschodnich 1918-1919; 8 pocztówek o tematyce lwowskiej; 39 różnych wydawnictw. Ponadto od Pana Krzysztofa Lubzińskiego z Dębicy zakupiono 54 różne plany budowlane i sytuacyjne kamienic we Lwowie; tu szczególnie cenny jest plan części sieci kanalizacyjnej m. Lwowa stanowiącej dopływ "Krwawego Rowu" oraz kanalizacja ul. św. Marcina /przed

1926 r./, wym. 190 x 100 cm; także "Mapa sieci wodnej województwa lwowskiego" /przed 1939 r./.

Inne zakupy to: "Księga Pamiątkowa XI Państwowego Gimnazjum i Liceum im. J.J. Śniadeckich nr 569 we Lwowie", przygotowana przez TML i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Krakowie; prenumerata "Semper Fidelis".

Muzeum Niepodległości wraz z Muzeum Historycznym m.st. Warszawy wydało katalog dzieł malarza związanego ze Lwowem - Aleksandra Sochaczewskiego /1843-1923/.

FUNDUSZ KOLEKCJI LEOPOLIS - dary:

- Fundacja z Brzezia Lanckorońskich w Londynie za pośrednictwem swojego przedstawiciela finansowego w Warszawie Piotra Pinińskiego przekazała 500 USD.

- Pan J.L. Reis z Londynu przekazał 50 GBP

- Bezimienny ofiarodawca przekazał 200.000,- zł.

Łącznie na dzień 31 grudnia 1993 r. Fundusz KOLEKCJI LEOPOLIS wynosił: 57.894.030,- zł.

Bardzo owocny dla KOLEKCJI LEOPOLIS okazał się kontakt z Piotrem Pinińskim, który wraz z innymi sponsorami rodzinnymi zakupił w Domu Aukcyjnym Unicum sprowadzony z Monachium do Warszawy obraz Marcelego Harasimowicza /1859-1935/: Panorama Lwowa, 1914 r.

W przygotowaniu opinii o tym dziele uczestniczyli: doc. R. Brykowski, dr T. Rudkowski, red. J. Wasylkowski oraz pracownicy Muzeum Niepodległości. Obraz został uroczysto przekazany KOLEKCJI LEOPOLIS 13 grudnia 1993 r.

Opiekę nad KOLEKCJĄ LEOPOLIS ze strony Muzeum Niepodległości sprawowały mgr Helena Wiórkiewicz i mgr Magdalena Woltanowska.

Logo Kolekcji Leopoldis
według projektu Witolda Szolgini